

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-520-4-22>

**THE COMMUNICATIVE AND PRAGMATIC ASPECT
OF ELLIPTICAL STRUCTURES IN MODERN LITERARY TEXT**

**КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ ЕЛІПТИЧНИХ
СТРУКТУР У СУЧАСНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ**

Savchyn N. B.

*Candidate of Philology, Associate
Professor,
Associate Professor at the Department
of Philology and Translation
Ivano-Frankivsk Technical National
University of Oil and Gas
Ivano-Frankivsk, Ukraine*

Савчин Н. Б.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри філології та
перекладу
Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу
м. Івано-Франківськ, Україна*

Незважаючи на те, що еліптичні структури англійського речення уже давно належать до кола основних проблем лінгвістики, однак, зацікавленість у комунікативно-прагматичних характеристиках неповних синтаксичних одиниць в англійському художньому тексті, все ще є предметом дискусії. Тяжіння до мовної компресії зі збереженням семантичної повноти речення зумовлює використання еліптичних конструкцій у текстах різних жанрів: художньому, публіцистичному, науковому тощо. Тому саме не одноставність лінгвістів спостерігаємо у використанні еліптичних структур, емоційну експресію, яку вони виконують у різних фрагментах тексту, зокрема у художньому.

Сама структура еліптичних речень, як і комунікативний аспект, цілком різноманітні. Деякі лінгвісти виділяють три основні сфери використання еліптичних речень: а) розмовна, перш за все діалогічне мовлення; б) наукова або офіційно-ділова; г) художня (авторська розповідь). Характерною ознакою еліптичних структур в усіх випадках їх вживання – це компактність структури, яка себе проявляє, коли збільшується семантико-стилістичне навантаження на кожен експліцитно виражений елемент. На відміну від повних синтаксичних речень, де кожен елемент несе певний об'єм інформації, в еліптичних структурах, опущення одного або декількох елементів призводить до перерозподілу інформації на ті елементи, які збереглися.

В науковій прозі, в деяких видах офіційно-ділової документації еліптичні структури використовують для лаконічності висловлювання, логічності, вони не несуть жодного стилістично-емоційного забарвлення, вони стають нормою вживання.

В процесі усного мовлення, яке характеризується високим темпом мовлення, лаконічністю, спонтанністю, співрозмовники широко використовують еліптичні структури. Визначення значень випущених членів речення зумовлюється мовним і ситуативним контекстом і використанням пара лінгвістичних засобів. Відсутність у висловлюванні певних елементів є явищем синтаксису розмовного мовлення. О. В. Бабенко переконує, що у розмовному мовленні еліпсис є природнім, а в інших видах мовлення його використовують із певною стилістичною метою, оскільки він надає мовленню емоційної напруги [1]:

Hullo! Who are you?

The staff.

You the staff? What do you mean? (4, c. 532).

Еліптичні структури особливо широко використовують у художньому тексті, де вони набувають особливо експресивного значення, і де, автор, вдається до різноманітних стилістико-синтаксичних засобів, щоб розкрити ідейно-тематичний план твору, свій авторський задум, намір. Неповні синтаксичні речення фокусують увагу читача на суті, тобто на тій інформації, яку несуть еліптичні елементи:

He'll never touch cutter handles again. Too much to expect. A pity. They were a good set of lads. Took a pride of their work, and that's rare now. Broken up now. Finished (4, c. 345).

Якщо розглянути ізольовано дані речення, вони не мають ніякого змістового наповнення, незрозуміло авторський задум, який закладений в цих сегментах. До цього ж контекстне значення фрагменту тексту дає змогу зрозуміти комунікативний і прагматичний намір автора.

Значно вужче підходила до трактування еліптичних конструкцій Н. Ю. Лисенко [2]. Дослідниця розмежовувала еліптичні речення та односкладові. Згідно з її розмежуванням односкладні речення не містять імпліцитно вираженого другого головного члена та взагалі не потребують його відновлення, оскільки він не є опущеним – його взагалі немає в такому реченні. Науковеця вважає, що односкладні речення є граматично та лексично повними. В той час як еліптичні речення є повними лише семантично. Інші дослідники відносять цей тип речень до номінативних (так званих називних) і визначають їх як різновид еліптичних структур [2]. Не дивлячись на свій лаконізм, структура такого типу висловлювань значно відрізняється, хоча сама модель такого речення носить комунікативний характер за рахунок слів з емоційною конотацією, що характеризуються певною виразністю. На граматичному рівні в таких конструкціях пропущено один або кілька елементів, які виражаються імпліцитно та поновлюються лише за наявності контексту. За визначенням інших науковців [4], еліпсис це навмисний пропуск несуттєвих слів у реченні без викривлення його

змісту, тобто мовна одиниця в тексті пропускається і таким чином утворюється структурна неповнота синтаксичної конструкції. Еліптичні структури за О. В. Бабенко – це структурно неповні підрядні речення, проте семантично повні та логічно завершені. Такі види підрядних речень, як правило, складаються із сполучника і прикметника або іменника (з прийменником або без прийменника). Еліптичні підрядні речення не мають одного або двох головних членів: присудка (або його частини) або присудка і підмета [1]. При цьому Н. Ю. Лисенко [2] зазначає, що еліipsis можливий як у складному, так і в простому реченні. Проте у складних реченнях еліipsis використовується значно активніше.

З функціональної точки зору еліптичні структури виконують такі основні функції як синтаксична, стилістична, комунікативна, прагматична. У сучасних англійських текстах вони сприяють лексичному розвантаженню висловлювання та легшому сприйняттю тексту читачем. Еліптичні конструкції привертають увагу читацької аудиторії, додають природності та динамічності. Окрім того, еліптичні структури викликають зацікавленість у подальших пошуках у контексті аналізу художнього тексту.

Література:

1. Бабенко О. В. Практикум з стилістики англійської мови : навчально-методичний посібник для студентів зі спеціальності 6.020303 «Філологія», Київ : ВЦ НУБіП України, 2014. 134 с.
2. Лисенко Н. Ю. Когнітивно-комунікативний потенціал еліптичного речення в сучасному англійськомовному художньому дискурсі та шляхи його відтворення. URL: <http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/787878787/821/%D0%9B> (дата звернення : 15.12.2024).
3. Ліпатов В. М., Гладуш Н. Ф. Еліптичні речення в англійській та українській мовах. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/stfil_2014_3_16 (дата звернення : 12.12.2024).
4. Brown D “Angeles and Demons” published by Pocket Books. Series Robert Langston № 1. United States, 2000. 616 p.
5. Elliptical Sentences. URL: <http://the-languagecru.blogspot.com/2013/05/elliptical-sentences.html> (дата звернення : 15.12.2024).